

Projekt realizowany z dotacji Programu Aktywni Obywatele-Fundusz Krajowy finansowanego przez Islandię, Lichtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG

Białystok, 6.07.2022 r.

**Protokół z posiedzenia
Komitetu Ekspertów ds. Praw Pacjenczkich i Geriatrii
w dniu 4 lipca 2022 r.**

W dniu **4 lipca 2022 r. godz. 17:00 w Białymstoku** z użyciem Platformy ClickMeeting odbyło się posiedzenie Komitetu Ekspertów ds. Praw Pacjenczkich Seniorów i Geriatrii, dalej zwanego Komitetem Ekspertów.

Celem posiedzenia było:

1. Konsultacja projektu publikacji pt. Handbook z wytycznymi dotyczącymi terapii farmakologicznej osób starszych dla lekarzy rodzinnych i specjalistów.

1. W imieniu organizatora spotkanie otworzyła dr Eliza Szadkowska Prezes Zarządu Fundacji Centrum Inicjatyw na Rzecz Społeczeństwa – koordynator projektu.

Poinformowała zebranych, że projekt pn. Audyt obywatelski procesu leczenia farmakologicznego seniorów w Polsce jest finansowany z *dotacji Programu Aktywni Obywatele-Fundusz Krajowy finansowanego przez Islandię, Lichtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG.*

Koordynator powitała uczestników spotkania: Przedstawiciele Komitetu Ekspertów, Przedstawiciele Instytucji udzielających honorowego patronatu i mediów.

Dominik Sołowiej – Rzecznik prasowy projektu poinformował, że projekt został objęty patronatem honorowym, takich instytucji jak: Narodowy Fundusz Zdrowia, Rzecznik Praw Pacjenta, Naczelna Rada Lekarska, Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych, Rektor Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku, Marszałek Województwa Podlaskiego oraz patronatem medialnym: TVP 3 Białystok, Polskie Radio Białystok, Rzeczpospolita, Magazyn Pielęgniarki i Położnej, Kurier Poranny, Portal informacyjny Wrota Podlasia.

Szczegółowe informacje o projekcie znajdują się na stronie internetowej:

[Audyt obywatelski procesu leczenia farmakologicznego seniorów w Polsce | Fundacja Centrum Inicjatyw na Rzecz Społeczeństwa \(fundacja.fcis.pl\)](#)

[Dla Zdrowej i Lepszej Starości | Facebook](#)

Projekt realizowany z dotacji Programu Aktywni Obywatele-Fundusz Krajowy finansowanego przez Islandię, Lichtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG

2. Następnie Pani Prof. Bień zaprezentowała wyniki prac nad publikacją - podręcznikiem zawierającym wytyczne farmakoterapii geriatrycznej dla lekarzy.

Skąd powstał pomysł, żeby w języku polskim opracować takie dzieło? Wzorując się na amerykańskich kryteriach BEERS oraz europejskich STOPP/START dostępnych w języku angielskim jest potrzeba połączenia tych wytycznych potwierdzonych badaniami medycznymi. Mają one bardzo dobrze ugruntowane dowody medyczne, ale dostępne są tylko w języku angielskim i nie są ze sobą skompilowane. Niewielu polskich lekarzy specjalistów zagląda do tych publikacji, ponieważ są bardzo obszerne.

Obecnie sytuacja w Polsce dotycząca problemu farmakoterapii polega na tym, że starszy człowiek choruje na wiele chorób jednocześnie, wymaga leczenia różnymi grupami leków, chodząc od lekarza do lekarza dopisuje do swojej listy leków kolejne pozycje. Wiele z tych leków wchodzi ze sobą w interakcje. Ta doza działania wielu leków powoduje wiele negatywnych objawów u pacjenta i szukanie kolejnego specjalisty. Dochodzi do kaskad lekowych i leczenia kolejnego niepożądanego skutku ubocznego leków. Stąd pomysł, aby zrobić Handbook – podręcznik dla lekarzy i przedstawić w nim w sposób przystępny, przejrzysty wytyczne stosowania leków oparte na 2 systemach w praktyce. Następnie prof. Barbara Bień opowiedziała o głównych zapisach podręcznika. Dodała także, że ogromna rola farmaceutów w promowaniu rozwiązań promowanych w podręczniku, zwłaszcza jeżeli chodzi o suplementy diety i leki sprzedawane bez recepty (OTC).

Pani dr Ewelina Łukaszyk poproszona o uzupełnienie wypowiedzi dodała, że zamysłem było to, aby publikacja była praktyczna i trafiła do lekarzy rodzinnych, którzy nie posiadają wiedzy nt. farmakologii geriatrycznej. Autorki pragną, aby publikacja zachęcała do sięgnięcia po nią zwłaszcza lekarzy rodzinnych i specjalistów. Można poprawić jej aspekty graficznie, aby treści były jeszcze bardziej przystępne i przejrzyste oraz miały format kieszonkowy, który lekarz będzie miał zawsze przy sobie. Jest też pomysł, aby treści zapisane w podręczniku zostały udostępnione w aplikacji na telefon komórkowy. Dokument jest skończony i rozesłany wszystkim drogą e-mail przed dzisiejszymi konsultacjami. Obecne posiedzenie Komitetu ma także na celu zastanowienie się jak dotrzeć z nim do środowisk medycznych i społecznych w całej Polsce.

Projekt realizowany z dotacji Programu Aktywni Obywatele-Fundusz Krajowy finansowanego przez Islandię, Lichtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG

3. Następnie rozpoczęto dyskusję ekspertów nadania rekomendacji towarzystw medycznych i upowszechnienia w środowisku społecznym i medycznym:

Prof. Tadeusz Parnowski podkreślił, że tego typu narzędzia edukacyjnego dla lekarzy nie było jeszcze w Polsce. Warto skupić się na stykach różnych leków. Należy używać też bardziej zakazujących sformułowań wobec tych grup leków, tak, żeby lekarz nie podejmował działań mogących prowadzić do dużego ryzyka wyrządzenia szkody. Warto też przygotować wersję kieszonkową.

Podręcznik powinien być upowszechniony poprzez:

- aplikację na telefon komórkowy,
- uniwersytety medyczne,
- ministerstwo,
- izby lekarskie,
- NFZ

Powinna to być podstawa edukacji, wykorzystana do podstaw pytań egzaminacyjnych na wydziałach lekarskich.

Jeżeli chodzi o leki OTC i suplementy diety powinna być postawiona sprawa bardziej kategorycznie. Należy podjąć walkę z fałszywymi informacjami na temat stosowania tych leków dla seniorów. Prof. podał przykłady pacjentów, u których stosowanie terapii ww. substancjami spowodowało zapaści na zdrowiu. Pacjenci nie rozumieją istoty suplementów diety, witaminizują się na siłę, biorą pigułki zastępując zdrowe odżywianie i styl życia. W Polsce istotną barierą zwalczania problemu jest brak wymiany wiedzy na ten temat w środowiskach medycznych i farmaceutycznych.

Projekt powinien być bezwzględnie prolongowany.

W następnej edycji Handbook można pokusić się o szczególne wyodrębnienie newralgicznych przypadków, tzw. wąskie gardła, które można zilustrować bardziej dokładnie.

Prof. Bodzenta-Łukaszyk dodała, że publikacja powinna być upowszechniona także w środowiskach:

- edukacji farmakoterapii,
- izbach pielęgniarskich,
- biuletyny medyczne (dołożyć do nich Handbook)
- towarzystwa lekarzy rodzinnych

Projekt realizowany z dotacji Programu Aktywni Obywatele-Fundusz Krajowy finansowanego przez Islandię, Lichtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG

Jeżeli chodzi o lekarzy, szczególnie w środowisku lekarzy alergologów. Lekarze Ci spotykają się z wieloma przypadkami alergii na leki wywołanych skutkami polipragmazji.

Ważna jest aplikacja na telefon komórkowy, np. EM Pendium.

Prof. Naumann- Podczaska podkreśliła, że Handbook jest „strzałem w 10-tkę” jeżeli chodzi o narzędzie praktyczne dla lekarzy i farmaceutów. Powiedziała, że publikacja będzie prezentowana na dużym kongresie medycznym dot. farmakoterapii geriatrycznej w październiku. Bardzo mocno jest to potrzebna pozycja, ponieważ jest w toku faza wykonawcza pilotażu programu ministerialnego, gdzie ponad 1000 pacjentów z najgorszymi przypadkami polipragmazji, jest poddana przez zespół: lekarz i farmaceuta wykonuje przeglądowi lekowemu. Wyraźnie lekarze wskazują na potrzebę takiego narzędzia.

We wrześniu P. Prof. będzie miała wystąpienie na Forum Ekonomicznym w Karpaczu i powie o Handbook, że jest niezbędny dla lekarzy rodzinnych. Chętnie lekarzom dostarczy to narzędzie.

Na koniec Pani Koordynator podziękowała za udział w posiedzeniu Komitetu. Zaprosiła wszystkich na symposium naukowe – ostatnie wydarzenie dyskusyjne w gronie ekspertów, zaplanowane w projekcie, połączone z konferencją prasową.

Dominik Sołowiej powiedział o opublikowaniu Handbook na stronie internetowej FCIS pod specjalnym adresem internetowym ułatwiającym jego dystrybucję.

Na koniec poinformował zebranych, że posiedzenie Komitetu jest realizowane w ramach **projektu pn. Audyt obywatelski procesu leczenia farmakologicznego seniorów w Polsce finansowanego z dotacji Programu Aktywni Obywatele-Fundusz Krajowy finansowanego przez Islandię, Lichtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG.**

Spotkanie zakończono.

Opracowanie:

dr Eliza Szadkowska - Koordynator Projektu